

Βρυξέλλες, 4 Μαρτίου 2024
(OR. en)

7163/24

ECOFIN 260
UEM 52
SOC 163
EMPL 91

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων (2ο τμήμα) / Συμβούλιο
Θέμα:	Κοινωνικές επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις για ανθεκτικές οικονομίες — Επένδυση στο ανθρώπινο δυναμικό για την τόνωση της παραγωγικότητας και των προοπτικών ανάπτυξης

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες σημείωμα που εκπόνησε η Προεδρία ενόψει της συζήτησης προσανατολισμού κατά τη σύνοδο του Συμβουλίου ECOFIN στις 12 Μαρτίου 2024 με τίτλο «Κοινωνικές επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις για ανθεκτικές οικονομίες», στην οποία έχουν επίσης προσκληθεί οι υπουργοί Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΑΝΘΕΚΤΙΚΕΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΕΣ

— Επένδυση στο ανθρώπινο δυναμικό για την τόνωση της παραγωγικότητας και των
προοπτικών ανάπτυξης —

Κοινωνικοοικονομικό πλαίσιο

Η ΕΕ αντιμετωπίζει μια σημαντική πρόκληση όσον αφορά την ανταγωνιστικότητα, όχι μόνο για το πώς ανταγωνιζόμαστε σε παγκόσμιο επίπεδο, αλλά και για την ενίσχυση της εσωτερικής μας αγοράς. Ενώ η παραγωγικότητα αποτελεί την κύρια κινητήρια δύναμη της ανταγωνιστικότητας και της ανάπτυξης, η μέση αύξηση της παραγωγικότητας στην ΕΕ παρέμεινε στάσιμη κατά την τελευταία δεκαετία, μαζί με εμμένουσες προκλήσεις όσον αφορά το κόστος ζωής¹. Σε συνέχεια της οικονομικής ανάκαμψης που σημειώθηκε μετά την κρίση της νόσου COVID-19, το 2023 η οικονομική ανάπτυξη επιβραδύνθηκε και η οικονομία της ΕΕ εισήλθε στο 2024 επί ασθενέστερης βάσης από ό, τι αναμενόταν. Ωστόσο, η αγορά εργασίας της ΕΕ παραμένει ισχυρή, με το ποσοστό απασχόλησης να έχει φτάσει στο πρωτοφανές υψηλό επίπεδο του 75,4 % το 2023.

Παρά τα συνολικά θετικά αποτελέσματα, οι αγορές εργασίας αντιμετωπίζουν ιστορικά υψηλές ελλείψεις σε εργατικό δυναμικό και σε δεξιότητες. Οι ελλείψεις αυτές αποτελούν σημεία συμφόρησης στην παραγωγικότητα και το αναπτυξιακό δυναμικό καθώς και στον πράσινο και τον ψηφιακό μετασχηματισμό της οικονομίας. Απαιτούνται μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις για να διασφαλιστεί ότι οι ελλείψεις και οι αναντιστοιχίες σε εργατικό δυναμικό και σε δεξιότητες αντιμετωπίζονται καταλλήλως, καθόλη τη διάρκεια της μετάβασης προς μια ψηφιακή οικονομία της ΕΕ με ουδέτερο ισοζύγιο άνθρακα².

¹ Βλ. ετήσια έρευνα για τη βιώσιμη ανάπτυξη 2024.

² Βλ. κοινή έκθεση για την απασχόληση 2024.

Η αντιμετώπιση της πρόκλησης όσον αφορά την ανταγωνιστικότητα αποτελεί ύψιστη προτεραιότητα της βελγικής Προεδρίας και κατά πάσα πιθανότητα θα παραμείνει βασικό σημείο εστίασης για το επόμενο στρατηγικό θεματολόγιο. Οι ελλείψεις σε εργατικό δυναμικό και σε δεξιότητες επηρεάζουν αρνητικά την παραγωγικότητα, με αποτέλεσμα να υπονομεύονται η ανταγωνιστικότητα και οι μελλοντικές προοπτικές οικονομικής ανάπτυξης της Ευρώπης. Ο πράσινοσ και ο ψηφιακός μετασχηματισμός της οικονομίας της ΕΕ δημιουργεί ιδιαίτερα σημαντικές ανάγκες και προκλήσεις για την αναβάθμιση δεξιοτήτων και την επανειδίκευση του εργατικού δυναμικού από πλευράς ποιοτικών θέσεων απασχόλησης και συνθηκών εργασίας, προκειμένου να διατηρήσει την καταλληλότητά του για την αγορά εργασίας του μέλλοντος. Ωστόσο, οι εμμένουσες ανισότητες και οι εδαφικές διαφορές, μεταξύ άλλων σε σχέση με την πρόσβαση σε υπηρεσίες κοινής ωφέλειας, στην ποιοτική εκπαίδευση και στην ανάπτυξη δεξιοτήτων, εξακολουθούν να εμποδίζουν ορισμένες πληθυσμιακές ομάδες να αναπτύξουν πλήρως το δυναμικό τους. Ταυτόχρονα, η ταχεία γήρανση του πληθυσμού της Ευρώπης αναμένεται να οδηγήσει σε σημαντική συρρίκνωση του εργατικού δυναμικού κατά τα επόμενα έτη, με αρνητικές επιπτώσεις μεταξύ άλλων και όσον αφορά την προσφορά εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων, ενώ η ΕΕ υστερεί σε σχέση με άλλες γεωγραφικές περιοχές ως προς την ικανότητά της να προσελκύει εργαζομένους υψηλής ειδίκευσης από τρίτες χώρες. Υπό το πρίσμα όλων αυτών των δεδομένων, απαιτούνται καινοτόμες προσεγγίσεις για πολιτικές που θα αναγνωρίζουν την επένδυση στο ανθρώπινο δυναμικό ως βασικό πλεονέκτημα για την Ευρώπη.

Στο πλαίσιο αυτό, το Συμβούλιο EPSCO («Απασχόληση, Κοινωνική Πολιτική, Υγεία και Καταναλωτές») ενέκρινε στις 28 Νοεμβρίου 2023 τη [Γνωμοδότηση](#)³ της Επιτροπής Απασχόλησης και της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας σχετικά με την προστιθέμενη αξία των κοινωνικών επενδύσεων και τον ρόλο του τομέα του Συμβουλίου EPSCO στη διακυβέρνηση του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Ως κοινωνικές επενδύσεις νοούνται οι δημόσιες δαπάνες που σχετίζονται με επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις⁴, οι οποίες, πέραν της επίτευξης κοινωνικών στόχων, αναμένεται να αποφέρουν αποδόσεις όσον αφορά την οικονομική ανάπτυξη μέσω του αντικτύπου τους στο ανθρώπινο κεφάλαιο και την παραγωγικότητα, καθώς και μέσω της ισχυρότερης ικανότητας καινοτομίας και απορρόφησης νέων τεχνολογιών ή/και της προσφοράς εργασίας⁵. Ως εκ τούτου, οι κοινωνικές επενδύσεις περιλαμβάνουν:

- **Δια βίου μάθηση και αναβάθμιση δεξιοτήτων και επανειδίκευση** του ενήλικου πληθυσμού, οι οποίες υποστηρίζουν την καλύτερη αντιστοίχιση μεταξύ ζήτησης και προσφοράς δεξιοτήτων, με θετικές επιπτώσεις για την ένταξη στην αγορά εργασίας και τις αναπτυξιακές δυνατότητες.

³ Έγγρ. ST 15418/2/23.

⁴ Στον τομέα των δεξιοτήτων και των πολιτικών για την απασχόληση και την ένταξη.

⁵ Συνεπώς, ο χαρακτηρισμός των κοινωνικών δαπανών ως επενδύσεων βασίζεται στον αναπτυξιακό τους αντίκτυπο, που αποτελεί αντικείμενο του παρόντος σημειώματος. Κατά τον τρόπο αυτό, επιδιώκεται να προσδιοριστούν τα κοινωνικά μέτρα που συμβάλλουν άμεσα στην οικονομική ανάπτυξη. Αυτό δεν σημαίνει ότι τα άλλα είδη δαπανών έχουν μικρότερη αξία.

- **Εκπαίδευση, ιδίως ποιοτική και οικονομικά προσιτή προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα**, η οποία συμβάλλει στην παροχή ισχυρής βάσης για περαιτέρω μάθηση σε μεταγενέστερο στάδιο της ζωής για όλα τα παιδιά, ενώ παράλληλα διευκολύνει τη συμμετοχή των γονέων τους στην αγορά εργασίας, ενισχύοντας ιδίως την απασχόληση των γυναικών.
- **Ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας**, οι οποίες διευκολύνουν την είσοδο στην αγορά εργασίας καθώς και την αντιστοίχιση με θέσεις εργασίας και τις ποιοτικές θέσεις εργασίας, και στηρίζουν τη μετάβαση σε νέες θέσεις εργασίας (με τη χαλάρωση των διαρθρωτικών προσαρμογών στην οικονομία), προωθώντας με τον τρόπο αυτό μια βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη.
- Πολιτικές για την πρόληψη ασθενειών που σχετίζονται με την εργασία και **την ένταξη στην αγορά εργασίας ατόμων με αναπηρία ή/και εργαζομένων μετά από επεισόδιο ασθένειας**.
- Μεταρρυθμίσεις για τη **μείωση του κατακερματισμού της αγοράς εργασίας** και μεταρρυθμίσεις **των συστημάτων φορολόγησης και παροχών** προκειμένου να παρασχεθούν κίνητρα για συμμετοχή στην αγορά εργασίας και για ποιοτικές θέσεις εργασίας.

Μέτρηση της οικονομικής απόδοσης των κοινωνικών μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων

Μολονότι αναγνωρίζονται οι δυνατότητες ορισμένων κοινωνικών μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων για την οικονομική ανάπτυξη, είναι αναγκαίο να διερευνηθεί περαιτέρω πώς θα γίνει καλύτερη αξιολόγηση αυτών των αποδόσεων, οι οποίες εξαρτώνται από τον συγκεκριμένο σχεδιασμό τους και το πλαίσιο εφαρμογής τους. Ο ποσοτικός προσδιορισμός αυτών των αποδόσεων απαιτεί αξιόπιστα αναλυτικά εργαλεία, διοικητικά δεδομένα και αποτελεσματικές μεθοδολογίες (όπως εκ των προτέρων και εκ των υστέρων αναλύσεις, αξιολογήσεις επιπτώσεων αντιπαραδείγματος και αναλύσεις κόστους-οφέλους), ενώ επί του παρόντος τα κράτη μέλη δεν διαθέτουν απαραίτητως τη διοικητική ικανότητα για να τις διενεργήσουν. **Έχει καθοριστική σημασία η ύπαρξη κατάλληλων συστημάτων παρακολούθησης και αξιολόγησης καθώς και λεπτομερών, αξιόπιστων και προσβάσιμων δεδομένων για την παρακολούθηση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας των κοινωνικών μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων.**

Επίσης, για να προωθηθεί η ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και η αμοιβαία μάθηση, το Βέλγιο και η Ισπανία, ασκώντας την Προεδρία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης μεταξύ του Ιουλίου 2023 και του Ιουνίου 2024, συγκρότησαν άτυπη ομάδα εργασίας για τις κοινωνικές επενδύσεις (IWGSI) με σκοπό να βελτιωθεί η κοινή αντίληψη του αντικτύπου των κοινωνικών μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων στην οικονομική ανάπτυξη και στην κοινωνική συνοχή⁶. Στο πλαίσιο της IWGSI συζητήθηκαν δύο κύριοι άξονες εργασίας:

- Στον πρώτο άξονα εργασίας εξετάστηκαν τα εμπειρικά στοιχεία σχετικά με τις μικροοικονομικές και μακροοικονομικές αποδόσεις των κοινωνικών μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων. Στο πλαίσιο αυτού του άξονα εργασίας, η IWGSI επικεντρώθηκε στις ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας, την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα και την παροχή υπηρεσιών.
- Ο δεύτερος άξονας εργασίας επικεντρώθηκε στην αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα αυτών των πολιτικών. Ειδικότερα, οι συζητήσεις επικεντρώθηκαν στη χρήση και τη διαθεσιμότητα εργαλείων εκτίμησης επιπτώσεων, στη στατιστική ικανότητα και στη διακυβέρνηση και τη διαθεσιμότητα των δεδομένων.

Συνάφεια με το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο

Η βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς οικονομική ανάπτυξη, η δημιουργία θέσεων εργασίας, η χρηματοπιστωτική σταθερότητα και τα υγιή δημόσια οικονομικά βρίσκονται στο επίκεντρο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Βασικοί στόχοι της ΕΕ είναι η μείωση των δεικτών χρέους και των ελλειμμάτων σε συνετά επίπεδα, αποδίδοντας παράλληλα τη δέουσα προσοχή στους στόχους απασχόλησης και τους κοινωνικούς στόχους και στην ενίσχυση της κοινωνικής και οικονομικής ανθεκτικότητας και της ανοδικής σύγκλισης. Έχει επομένως ζωτική σημασία για τη διαμόρφωση των μελλοντικών οικονομικών, εργασιακών και κοινωνικών πολιτικών με ολοκληρωμένο τρόπο καθώς και για τη βέλτιστη αξιοποίηση των δημόσιων πόρων, να εξασφαλιστούν ο καλός σχεδιασμός και η κατανόηση του δυναμικού αντικτύπου των κοινωνικών μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων στην οικονομική ανάπτυξη, τη δημοσιονομική βιωσιμότητα και την κοινωνική δικαιοσύνη, με σκοπό να ενισχυθεί η παραγωγική ικανότητα των οικονομιών μας.

⁶ Στις συζητήσεις της IWGSI συμμετείχαν τελικά εκπρόσωποι όλων των χωρών της ΕΕ καθώς και εκπρόσωποι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της επιτροπής Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και των ευρωπαϊών κοινωνικών εταίρων. Οι πρόεδροι της Επιτροπής Απασχόλησης και της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας κλήθηκαν να συμμετάσχουν από την έναρξη των εργασιών της, ενώ ο πρόεδρος και ο προεδρεύων της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής και της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής κλήθηκαν από τον Δεκέμβριο του 2023 και μετά. Σύνοψη των βασικών πορισμάτων της IWGSI διατίθεται στην ακόλουθη διεύθυνση: <https://employment.belgium.be/en/joint-meeting-ecofin-and-epsco-ministers>.

Ερωτήσεις προς τους υπουργούς:

1. Πώς βλέπετε τις θετικές επιπτώσεις των κοινωνικών μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων στην οικονομική ανάπτυξη και στη δημοσιονομική βιωσιμότητα; Ποιες πρόσφατες μεταρρυθμίσεις στη χώρα σας στον τομέα της απασχόλησης και στον κοινωνικό τομέα αποδείχθηκε ότι συμβάλλουν στην αύξηση των αναπτυξιακών δυνατοτήτων;
2. Πώς μπορεί να ενισχυθεί περαιτέρω η συνεργασία μεταξύ των *τομέων* του Συμβουλίου ECOFIN και του Συμβουλίου EPSCO ώστε να αξιολογηθεί καλύτερα ο αντίκτυπος των κοινωνικών μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων στην οικονομική ανάπτυξη, τη δημοσιονομική βιωσιμότητα και την κοινωνική συνοχή στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου;
